

کۆمهەلی پهندی بلاونه کراوه

کۆکردنه و نوێ کردنه : عیاس صالح عبدالله

له میژه خۆم به کۆکردنه وهی پهندی پیشینانی کوردیه وه
 خه ریک و ماندوو کردوو ، به مه بهستی خزمهت کردن به
 که لچه رو فولکلوری کوردی و له پهنای پارێزگاری کردن له
 سامانی نه ته وایه تیمان له فهوتاندن و له بیر چونه وه .
 له هه ر لایه ک په ندیکم بیستی گورج له لای خۆم تو مارم کردوو ه"
 هه تا کاتی ماوه م بووه شه و جا به راوردم کردوو له گه ل شه و
 کتیبانه ی^ه که په ندی کوردیان تیدا کۆ کرا و نه ته وه ، نه گه ر بۆم
 ده ر که وتیبیت په ندیک له و کتیبانه دا هه به نه و له لای خۆم وه لام
 ناوه و کۆژاندو مه ته وه ، خۆ نه گه ر نه ش بوو بیت شه و پارێزگاری
 کردوو ه هیشتمه ته وه .
 لیره دا جی ی خویه تی که سوپاسی ماموستای به ریزم دکتور
 شوکریه ره سول بکه م که کاتی خوی هانده رو ری نیشانده رم
 بووه له م کاره دا . هه روه ها سوپاسی هه موو شه و که سانه ش
 بکه م که له زور لاوه په ندیان بو هیناوم .
 له م ده رفه ته دا ، له گو فاری (کاروان) ی نازیزدا هه ندیکی لی
 بلاوده که مه وه به و هیوا به ی له دا هاتوش دا شه و په ندانه ی که لام
 ماون پوناکی ببینن .

- نه گه ر برسیت بوو پهنورت ناوی
- نه گه ر قسه نازانی ؛ پیری بده به جوانی
- نه گه ر میردی نه یکات ترو
- به عالی م نا کریت خه پو
- نه وه ی بارو که ی دا به مریشکی
- ده ست و لاقیکی بشکی
- نه وه ی گۆزه دروست نه کات ؛ نه زانی قولفیشی لی بنی ..
- نه پوم ناو نه مبات ؛ نا پوم ناگر نه مسووتینیت ..
- نه خوات نانی هوزان ؛ نه کات له قه تیزان .
- نه خوات تیکه ؛ نه کات فیکه .
- ئیشی به په له ؛ ساحیبی شه له .
- ئیشی ژن ، کورتانی جه جاله .

« پیتی بی »

- بوکو خه سو ریکه وت ؛ که ر به په یزه دا سه رکه وت .
- به دهم دوسته ؛ به دل کۆسته
- به قای میردو سییه ری به رد .

« پیتی پی »

- پاله وانی زمانه ؛ کۆله واری ده ستانه .
- بیایوی کلۆل به کلۆیه ک ماست سه ری نه شکلی .

« پیتی هه لف »

- ئاسنگه ر که نه مین نه بوو کللیل بو دز دروست نه کات .
- ئاوی ناو خواز ؛ نه بی به به راز
- نه گه ر راستی ره فتی ؛ نه گه ر چه فتی که فتی
- نه گه ر خه وت هات پیخه فت ناوی

● پیتی دال ●

- دانی شاشه : به ختی باشه .
- دلی نی یه به ماله وه
- شهیتان ئه بیات به خه یاله وه .

- دهره وه ئه گرم ژووره وه م ویرانه
- ژووره وه ئه گرم دهره وه م ویرانه
- دهستماله که م جاوبی
- حه وت جار لکه م ناوبی
- به شهرتی میرده که م لاوبی

« پیتی زنی وژی »

- زور به که م نابیی خه نی
- که م به زور ئه بی خه نی

- ژنی شهرمن شاریک دینی
- کوری شهرمن شانیه دینی
- ژنی ژن به سه رهات : شهرتی هه لات

● پیتی کاف ●

- کاروان ده پروات : سه گ ده وه پی .
- کاسبکارم بمری : مشوور خورم نه مری .
- کردی به به یته که ی بله .

- کورتانی که ر ، میراتی که متیاره .
- که رت نی یه له کاروان : چیته له هه چه هه چه ..

- که له شیرنی نیوه شه وی
- دلی ژنی توراو ئه کاته خه وی

- که م بژی و که ل بژی .
- که وا سووری به ر له شکره ..

● پیاوی مالی : زیانی سالی

- پیری بخه خوشی : که نجه بکه تالی^(۱) .

« پیتی تی »

- تا ئه و دی یه دی یه
- ئه و دوو که له ی هه ر لی یه .

- تا دریزدانه و یوه : کورت به شی خوی چنیوه .
- تا منداله سه رت یه شینی
- که گه وره بوو دلت یه شینی

- تا زمان وه ستابی : سه ره حه ته .

« پیتی جیمو و جیمو حی »

- جواب به رن گرد او گرد
- کاره که ر کاره که ری گرت

- حه سه ن و حه سه بن شه هید ئه کات :
- بی له میرو له ش ئه پاریزی
- حه وتی بمری له باوان
- کلی نابری له چاوان

« پیتی خی »

- خدرو ئه لیاس : سال ده بی خه لاس .
- خوشکی بی برا : داری بی گه لا
- خوش مه به به مردنم : توش ده مری دبیته کنم
- خولی دوور ده رمانه .
- خواردن بو که دایه : لیاس بو پاشایه
- خه سوو ، به ردی سه ر په راسوو .
- خه می خه م ره وینیش هه یه .

● پیتی کاف ●

- ووتیان مه لا ژن جوان هه لئه په یری :
- ئه ویش خوی ئه خست به پشتا .
- وه کو وه ورامی وایه ، له کوئی خوی ده خوات

- گارانیاں به خری ئه برد ، پیریژنیش له گولکه زهردی
- ئه پرسیه وه .
- گا له حه یفی که ری پیر بووه .
- گه وره یی به عه قله به سال نی یه
- ده وله مه ندی به دلّه به مال نی یه

● پیتی هی ●

- هه تا بخوا خورینه : هه تا بشوا دژوینه .
- هه ره یچ نازانی : پیری بده به جوانی .
- هه رچی بلّ بیگانه خاسه .
- ئه وه له ریزی خوا نه ناسه
- هه نگ له هه نگوین ئه نیشتی .

● پیتی لام ●

- له خواره وه دانانیشتی ، له سه ریشه وه شوینی نابیته وه .
- له ده ستم ده رچوو بازی شیروانی
- هه تا له لام بوو قه دریم نه زانی
- له ریزم بژمیره و ، به که وچک رامدییره .
- له سه د ئاوی داوه ، قولی ته نه بووه .
- له قه ساب گوشت نه خور ئه که ویته وه .
- له گه ل کچم بو کوی بچم
- له گه ل کورم کیو ئه بزم

- هیچمان نه دیبی له هه ویزان
- قشیلمان دیووه له په ریزان

په راویزه کان :-

- 1- ناوو شوین و ته مه نی ئه و که سه م وه رگرتوو وه که به ندم ئی بیستوو وه . چونکه یارمه تی دهن بو کلتی مانا کزین و لیکولینه وه ی په نده کان
- 2- ئه و کتیبانه ی به شیوه ی کرمانجی خواروو وه به شیوه یه کی گشتی و فراوان په ندی کوردییان تیدا کوکراونه ته وه ئه مانه ن :

● پیتی میم ●

- مانگی ئاداری ، به فر بیاری تا گوئی ی داری ، نامینی تا ئیواری ..
- من له گه ل عام : یان عام له گه ل من .
- مه نجه ل غلبوو وه ، سه ری خوی دوزی یه وه .

- ا - کتیبه که ی ماموستا شیخ محه مه دی خال ، به ناوی ، په ندی پیشینان ، که له سالی 1972 ی . ز ، چاپی کردوو وه 3893 په ندی تیدا کوکراوه ته وه
- ب - کتیبه که ی عومه ر شیخ الله عه لی ده شته کی به ناوی ، په ندی کوردی ، له سالی 1980 ی . ز چاپی کردوو وه .

- ج - کتیبه که ی عه لی مه عرووف شاره زووری ، به ناوی ، په ندی پیشینانی کورد ، که له سالی 1981 ی . ز ، به چاپی که یاندوو وه . ژماره یه که له په ندی پیشینانی ناوچه ی شاره زووری تیدا کوکراوه ته وه

● پیتی نون ●

- 3- هه رچه نده ئه م نووسینه بو مانا کردنی په نده کان دانه تراوه به لام به پیویستم زانی مانای ئه م په نده روون بکه مه وه چونکه شیوه دارشته که ی جوړه له نگی و ئالوزی یه کی تیدا یه ..
- واتاکه ی : - له گه نجی دا هه ول بده و تی بکوشه هه رچه نده ژیانته ناخوشتی و تالی ده بیت ، به لام له پاشه روژدا که پیر بوویت و توانات نه ما ، له به ره مه ی ئه و هیلاک بوون و ره نج دانه ت ده خویت ...

- نانی به ساچا نه سووتاوه .
- نو ماین له دوئی : نه که دووژن له که موئی
- نه هینی فه قیر عالم بی ی زانی
- هینی ده وله مه ند جلی له بانئ
- نه خوی هه یه ، نه خوی ی ده می .



● پیتی واو ●